

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลตำบล อรัญญิก อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการ ที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลตำบลอรัญญิก อำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ 2) เพื่อจัดทำและนำเสนอยุทธศาสตร์ในการจัดสวัสดิการสังคมของ ผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลตำบลอรัญญิก อำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประชากรและ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลตำบลอรัญญิก จำนวน 1,390 คน โดยทำ การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 100 คน จาก 3 ตำบล คือ ตำบลท่าช้าง ตำบลพระนอน ตำบล สามไถ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย สวัสดิการด้านการศึกษา สวัสดิการด้านนันทนาการ สวัสดิการด้าน ที่อยู่อาศัย สวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของ ผู้สูงอายุ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ สถิติเชิงพรรณนาข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและสรุปประเด็นสำคัญ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลตำบล อรัญญิก อำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ ของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ คือ 63 ปี สถานภาพของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ คือ หย่าร้าง ระดับการศึกษา ของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ คือ ระดับประถมศึกษา อาชีพก่อนที่จะอายุ 60 ปี ส่วนใหญ่ประกอบ อาชีพเกษตรกรรม ปัจจุบันผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพ แหล่งที่มาของรายได้ของ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ ได้มาจากบุตร หลาน ญาติ พี่ น้อง รายได้เฉลี่ยของผู้สูงอายุส่วนใหญ่อยู่ ในช่วงระหว่าง 1,000 – 3,000 บาท ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีรายได้เพียงพอ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีบุตร จำนวน 3 คน ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองหรือของคู่สมรส ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ อาศัยรวมกันอยู่ในครอบครัว 3-5 คน ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีบัตรประกันสุขภาพและผู้สูงอายุส่วน ใหญ่มีโรคประจำตัว โดยผลของการศึกษาสามารถนำเสนอสรุปตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. ระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ สามารถจำแนกได้ 6 ด้าน ดังนี้

1.1 สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก ความต้องการมากที่สุด ได้แก่ ต้องการหน่วยเคลื่อนที่บริการตรวจสุขภาพ ต้องการสถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน และต้องการศูนย์บริการส่งเสริมส่งเสริมฟื้นฟูสมรรถภาพผู้สูงอายุ ตามลำดับ

1.2 สวัสดิการด้านการศึกษา พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก ความต้องการมากที่สุด ได้แก่ ความต้องการได้รับความรู้ด้านสวัสดิการ ความต้องการได้รับความเคารพยกย่อง และ ความต้องการได้รับความรู้ด้านสุขภาพ ตามลำดับ

1.3 สวัสดิการด้านนันทนาการ พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความต้องการให้มีสวนสาธารณะสำหรับออกกำลังกาย ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชุมชน และต้องการให้มีการจัดการศึกษาดูงานสำหรับผู้สูงอายุ ตามลำดับ

1.4 สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ต้องการให้มีการจัดการที่อยู่อาศัยแก่ผู้สูงอายุ และต้องการให้มีโครงการซ่อมแซมบ้านผู้สูงอายุตามลำดับ

1.5 สวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ต้องการให้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะ และต้องการให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน

1.6 สวัสดิการด้านแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ต้องการให้มีการจัดตั้งกองทุนในการช่วยเหลือผู้สูงอายุ และต้องการให้มีหน่วยติดต่อประสานงานให้แก่ผู้สูงอายุที่ต้องการทำงาน ตามลำดับ

1.7 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ผู้สูงอายุมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ ต้องการให้มีการเพิ่มจำนวนเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้มากขึ้น

2. การจัดทำและนำเสนอยุทธศาสตร์การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลตำบลรัษฎา อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สูงอายุและนำข้อมูลมาจัดทำเป็นแนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ได้ดังนี้

2.1 ยุทธศาสตร์การให้บริการด้านสุขภาพอนามัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

2.1.1 เป้าประสงค์

2.1.1.1 ผู้สูงอายุได้รับความสะดวกในบริการตรวจสุขภาพ

2.1.1.2 ผู้สูงอายุได้รับบริการการตรวจสุขภาพอย่างมีคุณภาพ

2.1.1.3 ผู้สูงอายุได้รับบริการฟื้นฟูสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.2 กลยุทธ์/กิจกรรม (งาน) / โครงการ

2.1.2.1 โครงการหน่วยตรวจสุขภาพเคลื่อนที่

- 2.1.2.2 โครงการปรับปรุงสถานีนอนามัย
- 2.1.2.3 โครงการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูผู้สูงอายุ
- 2.2 ยุทธศาสตร์การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และส่งเสริมภูมิปัญญาผู้สูงอายุ
  - 2.2.1 เป้าประสงค์
    - 2.2.1.1 ผู้สูงอายุได้รับความรู้ด้านต่าง ๆ
    - 2.2.1.2 เด็ก เยาวชน ประชาชนมีความเคารพยกย่องผู้สูงอายุอย่างจริงใจ
  - 2.2.2 กลยุทธ์/กิจกรรม (งาน) / โครงการ
    - 2.2.2.1 โครงการอบรมส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ
    - 2.2.2.2 โครงการสำนักคุณผู้สูงอายุ
    - 2.2.2.3 โครงการผู้สูงอายุดีเด่น
- 2.3 ยุทธศาสตร์การจัดสวัสดิการนันทนาการผู้สูงอายุ
  - 2.3.1 เป้าประสงค์
    - 2.3.1.1 ผู้สูงอายุมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี
    - 2.3.1.2 ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน
    - 2.3.1.3 ผู้สูงอายุได้พักผ่อนจากการทัศนศึกษา/ศึกษาดูงานในสถานที่ต่างๆ
  - 2.3.2 กลยุทธ์/กิจกรรม (งาน) / โครงการ
    - 2.3.2.1 โครงการสวนสาธารณะ 3 วัย ใจรักสุขภาพ
    - 2.3.2.2 โครงการประชาคมจัดทำแผนชุมชน
    - 2.3.2.3 โครงการพัฒนาจิตใจชวนผู้สูงวัยไหว้พระ
- 2.4 ยุทธศาสตร์ความมั่นคงและปลอดภัยในที่อยู่อาศัย
  - 2.4.1 เป้าประสงค์
    - 2.4.1.1 ผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงและปลอดภัย
  - 2.4.2 กลยุทธ์/กิจกรรม (งาน) / โครงการ
    - 2.4.2.1 โครงการก่อสร้าง/ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงอายุที่ยากไร้
- 2.5 ยุทธศาสตร์ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
  - 2.5.1 เป้าประสงค์
    - 2.5.1.1 ผู้สูงอายุได้รับความปลอดภัยและสะดวกสบายทั้งภายในและ
  - 2.5.2 กลยุทธ์/กิจกรรม (งาน) / โครงการ
    - 2.5.2.1 โครงการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุในที่สาธารณะ

ภายนอกบ้าน

2.5.2.2 โครงการอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน

2.6 ยุทธศาสตร์การจัดสวัสดิการกองทุนผู้สูงอายุ

2.6.1 เป้าประสงค์

2.6.1.1 ผู้สูงอายุที่ยากจนได้รับความช่วยเหลือ

2.6.2 กลยุทธ์/กิจกรรม (งาน) / โครงการ

2.6.2.1 โครงการกองทุนผู้สูงอายุ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่องยุทธศาสตร์การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลตำบลรัษฎา อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ครั้งนี้สามารถนำผลการศึกษามาอภิปรายผลได้ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

ระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในพื้นที่เทศบาลตำบลรัษฎา อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับเอกสารและงานวิจัยบางส่วนของ พรอนันต์ กิตติมั่นคง (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลตำบลรัษฎา อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาพรวมในแต่ละด้านสรุปได้ดังนี้

1. ด้านสุขภาพอนามัย พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ ตามทฤษฎีของมาสโลว์ ซึ่งมีด้วยกัน 5 ชั้น และชั้นที่ 1 ความต้องการเพื่อการอยู่รอดของมนุษย์ เช่น ความต้องการอากาศ น้ำ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค เนื่องจากผู้สูงอายุเป็นวัยที่มีความเสื่อมโทรมทางด้านร่างกาย ทำให้มีความต้องการด้านสุขภาพอนามัยมากกว่าในวัยอื่น ๆ

2. ด้านการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังคงต้องการได้รับความรู้ด้านสวัสดิการ และความรู้ด้านสุขภาพอนามัย เพื่อเป็นประโยชน์ในการนำมาใช้ในการปฏิบัติตัวในชีวิตประจำวัน

3. ด้านนันทนาการ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ไม่ได้ทำงาน มีเวลาว่างจึงมีความสนใจที่จะให้มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้แก่ผู้สูงอายุเพื่อรวมกิจกรรมและได้รับความเพลิดเพลิน

4. ด้านที่อยู่อาศัย พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากยังมีผู้สูงอายุบางส่วนที่ยากจน และอาศัยอยู่ในบ้านที่มีความชำรุดทรุดโทรม จึงมีความต้องการที่จะได้รับความช่วยเหลือในการจัดหาที่อยู่อาศัยหรือซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้มีความมั่นคงมากขึ้น

5. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้สูงอายุต้องการให้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในที่สาธารณะให้แก่ผู้สูงอายุ และผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ตามลำพังต้องการให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน เพื่อให้ผู้สูงอายุมีความปลอดภัยและมีความสะดวกสบายมากขึ้น

6. ด้านการแก้ไขปัญหาค่าความยากจนและด้อยโอกาส พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้สูงอายุที่ยากจนต้องการให้มีการจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือผู้สูงอายุ และยังมีผู้สูงอายุบางส่วนที่ต้องการให้มีการประสานในการทำงานที่เหมาะสม เนื่องจากมีเวลาว่างและยังมีกำลังที่พอทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ ได้ เพื่อเป็นรายได้เสริมสำหรับใช้จ่ายส่วนตัว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ควรนำเสนอผลการศึกษาวิจัยที่ได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงแผนการจัดทำโครงการต่าง ๆ ที่เหมาะสมตามระดับความต้องการของผู้สูงอายุ
2. ควรนำเสนอผลการศึกษาวิจัยที่ได้ให้แก่ผู้บริหารได้รับทราบ เพื่อจัดทำแผนและมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผน/โครงการ ต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยแนวทางการส่งเสริมความเข้มแข็งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นองค์กรหลักทางด้านการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีศักยภาพในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างชุดคู่มือการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุให้แก่ผู้ปฏิบัติงานของท้องถิ่นใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงาน
3. ควรมีการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อได้ความต้องการระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุหลากหลายมากขึ้น